

Valvontasuunnitelma

2026

Päiväys	Nimi	Virka-asema
00.00.0000	Juha Saario (Sähköisesti allekirjoitettu)	Pelastusjohtaja

1. VALVONTASUUNNITELMAN TARKOITUS	3
2. TERMISTÖÄ	4
3. PELASTUSTOIMEN VALVONTATEHTÄVÄ	7
3.1 Valvonnan kohdentaminen riskiperusteisesti	7
3.2 Valvontavelvoitteen sisältö	7
4. VALVONTASUUNNITELMA	9
4.1 Valvontasuunnitelman sisältö	9
4.2 Valvontasuunnitelman ajantasaisuus	9
4.3 Valvonnan maksullisuus	10
4.4 Valvontasuunnitelmasta ja valvontakäynneistä tiedottaminen ja julkisuus	10
5. VALVONTATOIMENPITEIDEN SUUNNITTELU	11
5.1 Valtakunnalliset strategiset tavoitteet	11
5.2 Riskianalyysin tulosten vaikutukset valvontatoimintaan	12
5.3 Säännöllisen valvontavälin määrittäminen	12
5.3.1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevien kohteiden valvonta (A1)	14
5.3.2 Opetusrakennusten ja päiväkotien valvonta (A2)	15
5.3.3 Kokoon-tumis- ja liiketilojen valvonta (A3)	16
5.3.4 Teollisuus- ja varastorakennusten valvonta (A4)	17
5.3.5 Maatalouden tuotantotilojen valvonta (A5)	18
5.3.6 Muiden rakennusten valvonta (A6)	19
5.3.7.1 Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten valvonta	20
5.3.7.2 Erillisten pientalojen valvonta	20
5.3.8 Yksityisten vapaa-ajan rakennusten valvonta	21
5.4 Ennakoimaton valvonta	21
5.4.1 Tarkastus rakennushankkeen aikana	22
5.5 Yhteenveto kalenterivuoden aikana suoritettavasta valvonnasta	23
5.6.3 Muu asiakirjavalvonta	25
5.6.4 Etävalvonta	25
5.6.5 Valvonta poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa	25
5.7 Valvonnan resurssit	26
6. VIRANOMAISYHTEISTYÖ	28
6.1 Pelastuslain 42 § 2 mom.:n mukainen yhteistyö	28
6.2 Pelastusviranomaisen ilmoitusvelvollisuus ja tiedonvaihto	28
6.3 Viranomaisyhteistyön muotoja	29
7. KEMIKAALIKOhteiden VALVONTA	32
8. VALVONNAN LAADUN JA TOTETUMISEN SEURANTA SEKÄ KEHITYS	33

1. VALVONTASUUNNITELMAN TARKOITUS

Pelastuslain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Lain tavoitteena on myös, että onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua ihmiset pelastetaan, tärkeät toiminnot turvataan ja onnettomuuden seurauksia rajoitetaan tehokkaasti niin, että ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Pelastuslain 27 § mukaisista tehtävistä pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn toimintoihin sisältyviä tehtäviä ovat ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä sekä valvontatoiminta.

Pelastuslain 78 § mukaisesti pelastuslaitoksen on alueellaan valvottava pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä. Pelastuslain 79 § mukaisesti pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta.

Valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvattava, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan. Valvontasuunnitelman tulee perustua hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen.

Valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelma on toimitettava tiedoksi aluehallintovirastolle. Tämä valvontasuunnitelma perustuu Kainuun hyvinvointialueen pelastustoimen voimassa olevaan palvelutasopäätökseen ja sen osana tehtyyn riskianalyysiin.

Kainuun pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma tarkistetaan vähintään vuosittain ja muutoin, jos tarkastamiselle on perusteltu syy. Vuosittain päivitetty valvontasuunnitelma toimitetaan päivityksien ja muutoksien yhteydessä tiedoksi Aluehallintovirastolle.

Pelastuslaitos määrittelee valvontasuunnitelmassaan valvonnan toteuttamistavan alueellaan. Valvontasuunnitelma vastaa kysymykseen, kuinka pelastuslaitos tuottaa lainsäädännön mukaiset onnettomuuksien ehkäisyn valvonnan palvelut.

Turvallisuusviestinnän osalta Kainuun pelastuslaitoksella on erillinen turvallisuusviestintäsuunnitelma

2. TERMISTÖÄ

Nimike	Määritelmä
Asiakirjavalvonta	Asiakirjavalvontaa ovat dokumenttien perusteella tehtyt lausunnot, viranomaispäätökset ja muut viranomaisen määrittelemät toimenpiteet, jotka kohdistuvat pelastuslaitoksen valvonnan kohteena oleviin rakennuksiin/toiminnallisiin kokonaisuuksiin tai yleisötapahtumiin. Asiakirjavalvontaan sisältyy aina asiakkaalle toimitettava kirjallinen lausunto tai arvio.
Paloturvallisuuden itsearviointi	Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearvioinnissa kiinteistön omistajan edustaja tarkastaa pelastuslaitoksen toimittaman tarkastuslistan ja opasvihon avulla pelastuslain velvoitteiden noudattamista ja omien toimintatapojensa turvallisuutta. Rakennuksen omistajan edustaja suorittaa itsearvioinnin tarkistuslistan mukaan ja tarkistuslista palautetaan pelastuslaitokselle. Pelastusviranomainen merkitsee suoritettut tarkastukset omaan tietojärjestelmäänsä. Palotarkastuksia voidaan kohdentaa omavalvonnan tulosten mukaan. Paloturvallisuuden itsearvioinnilla pyritään kiinteistönomistajan turvallisuustiedon ja -asenteiden parantamiseen ja sen yhteydessä voidaan toteuttaa myös turvallisuusviestintää.
Lausunto rakennuksen käyttöönotosta (ent.Erityinen palotarkastus)	Uudisrakennus- tai saneerauskohteessa tehtävä valvontakäynti, jonka rakennusvalvontaviranomainen on määritellyt käyttöönototarkastuksen ja toiminnan aloittamisen ehdoksi. Tehtävä on luonteeltaan pelastusviranomaisen asiantuntijalausunto rakennusvalvonnalle rakennuksen palo- ja pelastusturvallisuudesta rakennusvalvonnan suorittaman rakennuksen käyttöönototarkastuksen yhteydessä.
Ilotulitemyyntipisteen tarkastus	Kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 63 ja 64 § mukainen valvontakäynti, joka kohdistuu pyroteknisten tuotteiden varastointiin kaupan yhteydessä.
Tarkastus rakennushankkeen aikana	Pelastuslain 81a mukainen tarkastus rakennuskohteeseen, mikäli rakennusvalvontaviranomainen ja pelastusviranomainen arvioivat tarkastuksen tarpeelliseksi.
Jälkitarkastus	Valvontakäynti, jossa valvotaan, että palotarkastuksessa aiemmin annettuja korjausmääräyksiä on noudatettu. Jälkitarkastus toimitetaan palotarkastuksella annettujen määräaikojen umpeuduttua, ennen seuraavaa yleistä palotarkastusta.
Jälkivalvonta	Jälkivalvonnalla tarkoitetaan annettujen korjausmääräyksen toteutuksen valvontaa. Jälkivalvontaa voidaan suorittaa tilanteen mukaan esim. jälkitarkastusten ja asiakirjavalvonnan avulla.
Kohde	Kohde on se, johon kohdistuen valvontaa tehdään tai valvonta kohdentuu.

Maanalaisen polttoainesäiliön tarkastus	Ulkopuolisen säiliötarkastajan tarkastuskertomuksen perustella suoritettu valvontatehtävä, jossa voidaan antaa säiliön käyttöä koskevia rajoituksia tai määräyksiä. Viranomaisen suorittavat toimenpiteet perustuvat Kauppa- ja teollisuusministeriön päätökseen maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista (344/1983) Muiden polttoainesäiliöiden osalta tarkastus perustuu pelastusviranomaisen kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) ilmoitusvelvollisten kohteiden osalta tekemään päätökseen.
Tarkastusväli	Tarkastusväli on ajanjakso, joka on riskien arviointiin perustuen määriteltä kohteen yleisten palotarkastusten väliseksi ajaksi.
Vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan kohteen tarkastus	Kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 27 § ja Valtioneuvoston asetuksen vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonasta (685/2015) 37 §:n mukainen käyttöönottotarkastus, joka kohdistuu vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavaan kohteeseen. Käyttöönottotarkastus tehdään ennen toiminnan aloittamista. Yllämainituissa kohteissa käyttöönoton jälkeinen valvonta suoritetaan yleisten palotarkastusten yhteydessä.
Valvontakohte	Kohde, johon valvontaa suoritetaan. Kohteet on jaettu toiminnalliseksi kokonaisuuksiksi joko kiinteistössä tapahtuvan toiminnan tai omistussuhteen mukaan. Kohde voi käsittää useita kiinteistöjä. Kohdemäärittelyn tarkastelua tehdään jatkuvasti valvonnan ohella. Valvontakohteet pidetään ajan tasalla pelastuslaitoksen hallinnoimassa palotarkastusohjelmistossa.
Lausunto	Toisen viranomaisen tai asiakkaan pyytämä pelastusviranomaisen lausunto.
Yhteistarkastus	Valvontakäynti, jossa kahden tai useamman eri viranomaisen edustajat suorittavat samalla tarkastuskäynnillä valvontakohteessa tarkastuksensa samanaikaisesti.
Yleinen palotarkastus = määräaikainen valvontakäynti	Valvontasuunnitelman mukaisin määrävälein tehtävä pelastusviranomaisen valvontakäynti, josta käytetään myös nimikettä määräaikainen palotarkastus.
Yleisötilaisuuden palotarkastus	Pelastusviranomaisen yleisötilaisuuden dokumenttien ja arvioidun riskin perusteella ennen yleisötilaisuuden alkamista suorittama valvontakäynti, jossa tarkastetaan tapahtuman turvallisuusjärjestelyt.
Ylimääräinen palotarkastus	Pelastusviranomaisen harkinnan mukaan suorittama valvontakäynti, jota ei ole ajoitettu tai kohdennettu valvontasuunnitelmassa. Ylimääräisiä ennakoimattomia palotarkastuksia tehdään esimerkiksi seuraavien erityisten syiden vuoksi:

	- nuohoojan, tarkastuslaitoksen, toisen viranomaisen tai kuntalaisen ilmoitus palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä puutteista. - huomattavaa palovaaraa aiheuttavan rakennus- tai muun työmaan aloittamisen yhteydessä tai sen aikana. - epäily, että palo- ja poistumisturvallisuudessa tai muussa henkilöturvallisuudessa on oleellisia puutteita. - teematarkastukset esim. muiden viranomaisten kanssa. - asiakkaan omasta pyynnöstä suoritettu tarkastus, esim. asunnon oston yhteydessä.
Öljylämmityslaitteiston käyttöönotto	Valtioneuvoston asetuksen vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (855/2012) 38 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on ilmoitettava pelastusviranomaiselle myös sellaisen sumutuspolttimella varastetun öljylämmityslaitteiston käyttöönotosta, joka ei ole edellyttänyt 32 §:n mukaista ilmoitusta. Tarkastus tehdään kolmen kuukauden kuluessa käyttöönotosta, mikäli kohde ei sijaitse kotirauhan piirissä.
Uusi valvonnan prosessi	Vuonna 2024 käyttöön otettava tarkastusprosessi, joka määrittelee pöytäkirjamallin ja varmistaa hallintolain 434/2003 mukaisen kuulemismenettelyn toteutumisen.

3. PELASTUSTOIMEN VALVONTATEHTÄVÄ

Pelastuslain 79 §:n mukaan pelastuslaitoksella on yleinen velvoite valvoa alueellaan pelastuslain 2.luvun mukaisia jokaiselle asetettuja velvollisuuksia sekä 3.luvun mukaisia toiminnanharjoittajalle ja rakennuksen omistajalle ja haltijalle asetettuja velvoitteita. Valvontavelvoitteen suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä.

3.1 Valvonnan kohdentaminen riskiperusteisesti

Pelastuslaitoksen valvontatehtävän toteuttamisen on perustuttava riskien arviointiin. Toiminnan tavoitteet ja niiden edellyttämä suorituskky määritellään riskianalyysin perusteella palvelutasopäätöksessä. Toiminnan tavoitteiden ja suorituskyyvyn määrittelyssä otetaan huomioon Pelastustoimen alueen erityispiirteet eli paikalliset olosuhteet ja alueella esiintyvät riskit. Aluehallintovirastot valvovat valvonnan suunnittelua.

Pelastuslaitos määrittelee valvonnan toteuttamisen menettelyt ja kohdentamisen. Palotarkastettavat kohteet määritellään vuosittain valvontasuunnitelmassa palvelutasopäätöksen linjausten mukaisesti. Kokonaisuudessaan kaikki kohteet kuuluvat pelastuslain mukaisen valvonnan piiriin.

Pelastuslain (379/2011) myötä pelastuslaitoksen vuosittaisten valvontatehtävien kokonaismäärää on pystytty kohdentamaan entistä paremmin alueen riskien ja muiden erityisten valvontatarpeiden mukaisesti ja samalla pyritään vapauttamaan resursseja mm. turvallisuusviestintään ja muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen ohjaukseen. Resurssien uudelleen kohdentamisella pyritään vähentämään onnettomuuksista aiheutuneita henkilövahinkoja ja tulipalojen määriä.

Pelastuslaitoksen valvonnan on voimassa olevan pelastuslain mukaan oltava laadukasta, säännöllistä ja tehokasta.

3.2 Valvontavelvoitteen sisältö

Valvonta kohdistuu lainsäädännössä pelastusviranomaisten valvottavaksi määrättyjen säännösten vastaiseen toimintaan, toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi sekä toiminnan tuloksellisuuden seurantaan. Turvallisuusviestintää sekä ohjausta ja neuvontaa annetaan valvontakäyntien yhteydessä.

Valvonnan muotoja on erilaisia, joista yksi on palotarkastus eli valvontakäynti. Palotarkastuksen tavoitteena on tukea toimijan omatoimista varautumista sekä korostaa kohteen oman toiminnan merkitystä turvallisuuden parantamisessa. Pelastusviranomaisen tehtävänä on valvoa pelastuslain noudattamista. Palotarkastuksissa valvotaan ensisijaisesti omatoimisen varautumisvelvoitteen toteutumista (14 §), rakennusten palo- ja poistumisturvallisuutta (9-10 §) sekä laitteiden kunnossapitoa (12 §), nuohouksen ja ilmanvaihdon

puhdistuksen toteuttamista (13 §), pelastussuunnitelmien laatimista (15 §), palovaroittimien hankintaa ja kunnossapitoa (17 §) sekä hoitolaitosten poistumisturvallisuutta (18 §).

Pelastuslain 78 §:n muilla ”valvontatehtävän edellyttämällä toimenpiteillä” tarkoitetaan erityisesti asiakirjavalvontaa, jonka tarkoituksena on varmistaa pelastuslaissa ja muissa erityislaissa pelastusviranomaisen valvottavaksi säädettyjen velvoitteiden noudattamista kohteessa. Asiakirjavalvonta perustuu esitettyihin dokumentteihin. Pelastuslaitos ottaa vastaan mm. yleisötilaisuuksien, turvetuotantoalueiden ja kaivosten pelastussuunnitelmia, poistumisturvallisuusselvityksiä, ilmoituksia nuohoojilta ja tarkastusyriyksen tarkastustodistuksia sekä pöytäkirjoja Pelastustoimen laitteiden tarkastuksista. Asiakirjoista tehtyjen havaintojen perusteella voidaan käynnistää valvontatoimenpiteitä.

Palotarkastusten ja asiakirjoihin perustuvan valvonnan lisäksi pelastuslaitoksen tulee osana valvontatehtäväänsä seurata ja valvoa yleisesti pelastuslain 2 ja 3 luvuissa tarkoitettujen velvoitteiden noudattamista Pelastustoimen alueella. Käytännössä tämä tarkoittaa huolellisuusvaatimuksen (4 §), varovaisen tulenkäsittelyn (5 §), avotulen teon (6 §) ja kulituksen (7 §) valvontaa sekä kiinteistöjen pelastusteiden esteettömyyden valvontaa (11 §) sekä yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmien toteutumisen valvontaa (16 §). Valvontaa suorittavat muun muassa pelastuslaitoksen pelastusyksiköiden henkilöstön pelastusviranomaiset, esimerkiksi samalla kun yksiköt liikkuvat Pelastustoimen alueella tai ovat kohteessa pelastustehtävällä. Lisäksi muuta valvontatoimintaa voidaan suorittaa esimerkiksi erityisten valvontaprojektien muodossa yhdessä muiden valvontaviranomaisten kanssa.

Pelastuslaitoksen suorittamaan valvontaan liittyy pelastuslain 27 §:ssä tarkoitettua ohjausta, valistusta ja neuvontaa, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen. Pelastustoimen ohjauksella tarkoitetaan toimia, joilla pelastuslaitos edistää, tukee ja seuraa pelastuslain velvoitteiden toteutumista. Tällaisia ohjaustoimenpiteitä ovat esim. pelastussuunnitelmien laatimisen ohjaaminen, poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely, rakennuslupiin annetut pelastusviranomaisen lausunnot sekä Pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen asentamisen ja kunnossapidon ohjaaminen.

Valvonnan sisältöön kuuluu oleellisena osana annettujen korjausmääräysten noudattamisen valvonta. Jälkivalvonnan keinoja ovat mm. havaittujen puutteiden korjausten toteutumisen toteaminen dokumenttien perusteella, jälkitarkastusten tekeminen, hallintopakkokeinojen käyttäminen ja rikosilmoitusten tekeminen. Pelastuslaitoksella on olemassa menettelytavat ilmoittaa mahdollisista pelastusrikkomuksista poliisille, joka toimivaltaisena viranomaisena tutkii tapauksen. Jälkivalvonnan toteuttamisen arvioidaan parantavan valvonnan vaikuttavuutta ja on osoitus valvonnan laadukkuudesta.

4. VALVONTASUUNNITELMA

4.1 Valvontasuunnitelman sisältö

Valvontasuunnitelma ohjaa pelastuslaitoksen käytännön valvontatyötä. Valvontasuunnitelmassa määritetään säännöllisen valvonnan välit ja muut valvontatehtävän toteuttamiseen vaadittavat toimenpiteet. Valvontasuunnitelman valvontakohteiden määrittelyä on haitannut puutteet pelastuslaitoksen tietoaineistossa, jotka ovat johtuneet väestötietojärjestelmän vanhentuneista tiedoista. Tämä näkyy varsinkin paloturvallisuuden itsearviointin yhteydessä esiintyvänä rakennuksien omistajatietojen vääristyminä. Tietoaineistojen ja valvontarekisterin saattaminen ajan tasalle saattaa näkyä erona myös suunniteltujen ja toteutuneiden valvontakäyntien määrissä.

Kohteiden suunnitellut tarkastusvälit on ilmoitettu ohjeellisina taulukossa 1. Kohteeseen suoritettussa valvonnassa havaittu muutos turvallisuuskulttuurissa vaikuttaa kohteiden tarkastusväleihin, jolloin kohteen tarkastusväli voi muuttua taulukon harmaalla merkityllä alueella. Jos kohteen tarkastusväliksi on ilmoitettu esim. 12kk, tarkastus ajoittuu jokaiselle kalenterivuodelle. Omista käytännöistään johtuen pelastuslaitos pyrkii suorittamaan vuosittaisen säännöllisen valvontatyön ennen lokakuun loppua. Tämä voi joissakin kohteissa aiheuttaa sen, että edellisestä tarkastuksesta on kulunut ohjeellista tarkastusväliä lyhempi aika. Mikäli jonkin kohteen valvontaa ei ehditä suorittamaan suunnitellun kalenterivuoden aikana, se huomioidaan seuraavan vuoden suunnitelmassa.

4.2 Valvontasuunnitelman ajantasaisuus

Valvontasuunnitelmaan suunnitellaan suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet vuodeksi kerrallaan. Valvontasuunnitelman pohjatiedoiksi kerätään tiedot edellisen vuoden toteutuneista valvontatoimenpiteistä sekä onnettomuuksien ehkäisyyn käytetyistä resursseista ja pyritään analysoimaan toimenpiteiden vaikuttavuutta. Edellisen vuoden toiminnasta saaduilla kokemuksilla kehitetään valvontaa riskiperusteisesti. Valvontasuunnitelmaa päivitetään kerran vuodessa. Tarvittavat korjaukset huomioidaan vuosittaisessa päivityksessä.

Valvontasuunnitelma perustuu Pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Aluehallintovirasto valvoo valvontasuunnitelman toteutumista osana Pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja tason valvontaa. Valvontasuunnitelma toimitetaan tiedoksi aluehallintovirastolle. Pelastuslain mukaisesti valvontasuunnitelma tarkastetaan vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy.

4.3 Valvonnan maksullisuus

Kainuun pelastuslaitos perii valvontasuunnitelmassa määritellystä valvontatoimista pelastuslain 96 §:n mukaisesti maksun. Valvontamaksut laskutetaan Kainuun pelastuslaitoksen valvontahinnaston mukaisesti. Tällaisia maksullisia valvontakäyntejä ovat mm. yrityksiin ja laitoksiin tehtävät yleiset palotarkastukset, jälkitarkastukset, ylimääräiset palotarkastukset sekä yleisötilaisuuksien palotarkastukset. Paloturvallisuuden itsearviointin perusteella suoritettava valvonta on kuitenkin maksutonta.

Valvontahinnaston mukainen maksu voidaan periä myös kohteen edustajasta johtuneista peruuntuneista valvontakäynneistä, mikäli kohteen edustaja ei ole ilmoittanut tarkastuksen peruuntumisesta vuorokautta etukäteen.

Valvontahinnasto on luettavissa Kainuun pelastuslaitoksen internetsivuilla osoitteessa www.kainuunpelastuslaitos.fi. Koska pelastuslain mukaan perittävän maksun suuruus voi olla enintään suoritteiden tuottamista aiheutuneiden kokonaiskustannusten määrä, palotarkastuksen maksun suuruus vaihtelee pelastuslaitoksittain.

Myös vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) mukaisista valvontakäynneistä peritään maksu Kainuun pelastuslaitoksen valvontahinnaston mukaisesti.

4.4 Valvontasuunnitelmasta ja valvontakäynneistä tiedottaminen ja julkisuus

Pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja. Hyväksytty valvontasuunnitelma julkaistaan Kainuun pelastuslaitoksen internetsivuilla. Yksittäisen valvontakohteen osalta suunniteltu tarkastusajankohta ja toteutunutta valvontakäyntiä koskevat tiedot ylläpidetään palotarkastussovelluksessa ja siitä keskustellaan valvontakäynnin yhteydessä valvontakohteen osalta.

Valvontakäynnistä ilmoitetaan kohteen edustajalle henkilökohtaisesti aina etukäteen hallintolain (434/2003) 39 § mukaista menettelyä käyttäen. Valvontakäynnin sopimiseksi kohteeseen otetaan yhteyttä puhelimitse, kirjeitse tai paikan päällä käyden, kunnes kohteen edustaja saavutetaan.

Asuinrakennuksiin suoritettavasta paloturvallisuuden itsearviointista ja siihen liittyvistä asioista pelastuslaitos tiedottaa tämän valvontasuunnitelman lisäksi Kainuun pelastuslaitoksen internetsivuilla. Asiakas saa paloturvallisuuden itsearviointin materiaalin mukana myös saatekirjeen.

5. VALVONTATOIMENPITEIDEN SUUNNITTELU

5.1 Valtakunnalliset strategiset tavoitteet

Pelastuslain (379/2011) tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Riskeinä voidaan tällöin tarkastella henkeen, omaisuuteen, ympäristöön sekä kulttuuri arvoihin kohdistuvia uhkia. Valvonta kohdennetaan (ml. valvontataajuus ja valvonnan sisältö) näiden riskien perusteella. Valvonnan kohdentaminen tapahtuu koko pelastustoimen kentällä samoin periaattein. Pelastustoimen yhteisenä tavoitteena on kääntää onnettomuuksien ja vahinkojen määrä laskuun. Päähuomio on väestön omatoimisen varautumisen kehittämisessä siten, että vahinkoja tapahtuisi vähemmän ja ihmiset osaisivat toimia oikein vahingon kohdatessaan.

Sisäministeriön julkaisu ”Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa elämä 2030: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisemisen toimintaohjelma” antaa pelastustoimelle useita vaikuttavuustavoitteita. Näistä valvontayöhön tähän valvontasuunnitelmaan tunnistettuja tavoitteita ovat mm.:

- Omatoiminen varautuminen vahvistuu kaikissa väestöryhmissä.
- Teknologian käytön turvallisuus lisääntyy.
- Yhteistyö ennakoivassa turvallisuustyössä vahvistuu.
- Ihmiset ottavat vastuuta ja huolehtivat aktiivisemmin omasta sekä muiden turvallisuudesta ja turvallisuuden toimintakyky vahvistuu.
- Pelastustoimen ennakoiva turvallisuustyö perustuu ajantasaiseen riskiarviointiin ja tunnistettuihin tarpeisiin.
- Tulipalojen määrä puolittuu.

Vaikuttavuustavoitteiden saavuttaminen edellyttää valvontatyön sisältämän turvallisuusviestinnän suorittamista oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Turvallisuusviestintä kuuluu valvontatyön perusasioihin, sekä omanaan pelastustoimen perustyökaluihin. Turvallisuusviestinnästä Kainuun pelastuslaitoksella on erillinen Turvallisuusviestintäsuunnitelma. Viranomaisyhteistyöstä on oma kappaleensa tässä valvontasuunnitelmassa.

Sisäministeriön julkaisu 2022/11 ”Onnettomuuksien ehkäisyn suorituskyky suhteessa suorituskykyvaatimuksiin” antaa puolestaan tavoitteita onnettomuuksien ehkäisyn suorituskyvylle. Valvontasuunnitelman osalta tämä tarkoittaa lähinnä valvonnan laadun vakiintunutta seuraamista, osaamisen kartoitusta sekä kohdennettua koulutusta, jota Kainuun pelastuslaitoksen tiivis onnettomuuksien ehkäisyn tiimi tekee jatkuvasti.

Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelma painottaa myös laadullisia tavoitteita. Laadullisilla tavoitteilla tarkoitetaan onnettomuuskehityksen seurannallisia vaikutuksia, joita valvonnalla on saatu aikaan. Valvonnan vaikutuksista onnettomuuskehitykseen tarvittaisiin valtakunnallisia mittareita. Pelastuslaitos painottaa valvonnan laadullista

seurantaa valvontatehtävien lainmukaisuuden seurantaan. Jos toimintaympäristössä tapahtuu onnettomuuskehityksen muutoksia huolestuttavaan suuntaan, on silloin aiheellista puntaroida valvonnan kohdentamista siihen riskiperusteisesti.

5.2 Riskianalyysin tulosten vaikutukset valvontatoimintaan

Valvontasuunnitelma perustuu alueen Pelastustoimen palvelutasopäätökseen, joka puolestaan perustuu pelastuslaitoksen riskianalyysiin. Riskianalyysin päivityksessä mahdollisesti havaittaviin muutoksiin toimintaympäristössä voidaan kohdistaa resursseja vuosittain päivitettävään valvontasuunnitelmaan.

Valvonnan sisältöön kuuluu oleellisena osana annettujen korjausmääräysten noudattamisen valvonta. Jälkivalvonnan keinoja ovat mm. jälkitarkastusten tekeminen, hallintopakko-keinojen käyttäminen sekä rikosilmoitusten tekeminen. Pelastuslaitos on luonut menettelytavat ilmoittaa mahdollisista pelastusrikkomuksista poliisille, joka toimivaltaisena viranomaisena tutkii tapauksen. Jälkivalvonnan toteuttamisen arvioidaan parantavan valvonnan vaikuttavuutta.

Riskianalyysissä on määritelty suurimmat henkilö- ja omaisuusarvoihin kohdistuvat riskit ja riksikohteet Kainuun alueella. Riskianalyysi määrittelee osaltaan näiden kohteiden tarkastusvälin. mm. hoitolaitokset, suuret teollisuuskohteet, kemikaalikohteet yms. Lisäksi Kainuun pelastuslaitoksen laatiman riskianalyysin mukaan Kainuussa on muutamia alueita, jonne pelastuslaitoksen toimintavalmiusaika ei ole riittävä. Tilannetta pyritään parantamaan tarjoamalla näille alueelle kohdennettua turvallisuusviestintää sekä koulutusta.

Voimassa oleva riskianalyysi ei muuta kuluvana vuonna valvonnalle asetettavia tavoitteita eikä voimassaolevia tarkastusvälejä entisestään. Tavoitteena pidetään vuosittaisten valvontatavoitteiden saavuttaminen, jolla saavutetaan myös riskianalyysin ja palvelutasopäätöksen asettama tavoite taso.

5.3 Säännöllisen valvontavälin määrittäminen

Kainuun pelastuslaitoksen valvonta pohjautuu pelastuslaitosten kumppanuusverkoston laatiman valvontasuunnitelmaohjeen mukaisiin tarkastusväleihin. Valvontasuunnitelmaohjeen mukaiset valvontakohteiden tarkastusvälit on esitetty taulukoissa A1-A6. Taulukoiden A1-A6 harmaa palkki osoittaa suositellut minimi- ja maksimitarkastusvälit.

Keskimääräisten tarkastusvälien määrittämisessä ohjeen laatija on hyödyntänyt tutkittua tietoa erityyppisten kohteiden tulipalon aiheuttamista omaisuusvahinkoriskeistä. Omaisuusvahinkoriskien lisäksi on arvioitu suuronnettomuuden henkilöriskin mahdollisuutta sekä pyritty huomioimaan merkittävien kulttuuri- ja ympäristöarvojen riskit.

Valvontasuunnitelmaohjeen periaatteellisista tarkastusväleistä on Kainuun pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmassa poikettu seuraavissa kohteissa: Automaattisilla sammutuslaitteistoilla varustetut hoitolaitokset tarkastetaan 12-24kk välein riippuen kohteen turvallisuuskulttuurista, kuitenkin niin, että suurempien hoitolaitosten tarkastusväli on maksimissaan 24kk. Jakeluasemien osalta kylmät jakeluasemat tarkastetaan 60kk välein ja huoltoasemat 36kk välein. Alle 50 paikan hotellityyppiset kohteet on muutettu 48kk välein tarkastettaviksi. Yksittäiset vuokrattavat lomamökit tarkastetaan 96kk välein. Poliisin putkatiilat Kainuussa ovat pieniä, ne tarkastetaan poistumisturvallisuusselvityskohteina 36kk välein. Muut muutokset kohteiden tarkastusväleihin tehdään liukuman mukaisissa rajoissa kohteen turvallisuuskulttuurista riippuen tapauskohtaisesti.

Kohde voi kuulua useaan ryhmään, esim. varastorakennuksiin taulukossa A4 ja Seveso-kohteisiin taulukossa A6. Tällöin lähtökohtana käytetään pienemmän tarkastusvälin antavaa taulukkoa. Valvontakohteita saattaa esiintyä palotarkastusohjelmassa väärällä valvontaluokalla ja/tai tarkastusvälillä. Kyseisiä virheitä korjataan valvonnan yhteydessä.

Kohdekohtaista riskinarviointia tehtäessä otetaan huomioon aiempien palotarkastusten havainnot. Kohdekohtainen valvontaväli riippuu kohteen tosiasiallisista riskeistä. Esimerkiksi hyvin toimiva kohteessa tehtävä sisäinen valvonta ja hyvä turvallisuuskulttuuri sekä turvallisuusjohtaminen ovat omiaan pienentämään riskiä ja tätä kautta pidentämään valvontaväliä. Toisaalta toimijan laiminlyönnit ja kohteessa tapahtuneet onnettomuudet voivat olla peruste tihentää tarkastusväliä.

Kainuun pelastuslaitos hyödyntää valvontatoiminnassaan riskienarviointiin ja kohdeluokitteluun perustuvaa omatoimisen varautumisen auditointi -mallia, joka ohjaa valvonnan kohteena olevaa organisaatiota omatoimiseen turvallisuuden seurantaan ja kehittämiseen. Samalla voidaan tuottaa numeraalinen arvio kohteen riskitasosta. Kohteen riskilukua hyödynnetään pelastuslaitoksen valvonnan suunnittelussa, jossa se voi vaikuttaa kohteen tarkastusväliin.

Laadulliset tarkistusmallit mahdollistavat tehokkaasti kohteen kokonaisvaltaisen turvallisuuden kehittämisen sekä pelastuslaitoksen työn vaikuttavuuden arvioinnin. Valvonnan laadullisen kehittämisen parantamiseksi pyritään luomaan asiakaspalautejärjestelmä.

5.3.1 Hoito- ja majoitusrakennukset (A1)

Valvontakohteiden A1 – luokkaan kuuluvat kohteet, jotka ovat ympärivuorokautisessa käytössä. On huomioitava, että kiinteistössä yöpyvät eivät vastaa kohteen turvallisuudesta.

Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennusluokitus 1994	6 kk	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Keskussairaalat, muut sairaalat	211, 213		12						
Terveyskeskusten vuodeosastot	214		12						
Terveystieteiden erityislaitokset, muut terveydenhuoltorakennukset (vain päiväkäytössä)	215, 219					48			
Vanhainkodit, kehitysvammaisten hoitolaitokset	221, 223, 229		12	24					
Tuettu tai autettu asuminen, palvelutalot ja muut vastaavat poistumisturvallisuusselvitysvelvolliset kohteet	239		12	24					
Tuettu asuminen, jotka eivät ole poistumisturvallisuusvelvollisia kohteita	239				36				
Lasten- ja koulukodit, vankilat, ympärivuorokautiset päiväkodit	222, 241, 231, 239								
vankilat	241								
lasten- ja nuorisokodit	222			24					
ympärivuorokautiset päiväkodit				24					
Poliisin putkatilat					36				
Hotellit, loma-, lepo- ja virkistyskodit, muut majoitusliikerakennukset	121, 123, 129			24		48			
Vuokrattavat lomamökit ja -osakkeet	124					48		96	
Leirintäalueet									
Asuntolat, muut asuntolarakennukset	131, 139						60		

Taulukko A1: Ympärivuorokautisessa käytössä olevien kohteiden palotarkastusten periaatteellisen tarkastusväli.

1) Tarkastusväli, jos kohteen poistumisturvallisuusselvitys on hyväksytyllä tasolla ja turvallisuustaso >3

2) Avovankilat

3) Yritystoimintaa, välitysfirmit

4) Pienemmät kokonaisuudet, yksittäiset mökit esim. valvontaa ja ohjeistusta kirjeitse

5) Tähtiluokittelu ohjaa tarkastusvälejä.

6) Majoitusrakennukset alle 50 paikkaa.

5.3.2 Opetusrakennukset (A2)

Valvontakohteiden A2 – luokkaan kuuluvat kohteet, jotka ovat ainoastaan päiväkäytössä.

Taulukko A2: Opetusrakennusten ja päiväkotien palotarkastusten periaatteellinen valvontaväli

Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus- luokitus 1994	6 kk	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Päiväkotien	231								
alle 25 paikkaa							60		
25-100 paikkaa					36				
yli 100 paikkaa				24					
Yleissivistävät oppilaitokset	511		12						
Keskiasteen oppilaitokset	521			24					
Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset	531, 532					48			
Muut opetusrakennukset mm. kansanopistot yms.	541, 549						60		

5.3.3 Kokoontumis- ja liikerakennukset (A3)

Valvontakohteiden A3 – luokkaan kuuluvat kohteet, joissa on satunnaisia kävijöitä, joille poistumisen hahmottaminen voi olla vaikeaa. Kohteen toiminnasta ja turvallisuudesta vastaavat eivät välttämättä ole aina paikalla.

Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus- luokitus 1994	6 kk	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Liike- ja tavaratalot, myymälähallit, kauppakeskukset									
alle 400 m ²	111, 112, 119								120
400-2 499 m ²	111, 112, 119					48			
2 500- 9 999 m ²	111, 112, 119				36				
10 000 m ² tai enemmän	111, 112, 119			24					
Anniskeluravintolat									
alle 50 asiakaspaikkaa	141							96	
50-500 asiakaspaikkaa	141				36				
yli 500 asiakaspaikkaa	141			24					
Ruokaravintolat ¹⁾									120
Teatteri- ja konserttirakennukset	311, 312								
paikkaluku yli 300					36				
paikkaluku korkeintaan 300						48			
Kirjasto-, museo- ja näyttelyhallirakennukset	322, 323, 324								
Kirjastot ja museot							60		
Näyttelyhallit									
Uskonnollisten yhteisöjen rakennukset	341, 342, 349					48			
Muut kokoontumisrakennukset, kuten seura- ja kerhorakennukset sekä urheilu- ja kuntoilurakennukset ²⁾	331, 351, 352, 353, 354, 359, 369						60		
Liikenteen rakennukset	161, 162, 163, 164, 169								
lentotermiinaalit ja maanalaiset liikenneasemat	161			24					
muut liikenteen rakennukset ³⁾	162, 163, 164, 169						60		

Taulukko A3: Kokoontumis- ja liiketilojen palotarkastusten periaatteellinen valvontaväli.

1) Kohteella voi olla anniskelulupa, mutta toiminta on painottunut lounas- tai päivällisruokailuun

2) Tilan sallittu maksimihenkilömäärä voi vaikuttaa tarkastusväliin

3) Esim. maanalaiset pysäköintitilat, ei yksittäiset autokatokset

5.3.4 Tuotanto- ja varastorakennukset (A4)

Valvontakohteiden A4 – luokkaan kuuluvat kohteet ovat pääosin työpaikkarakennuksia, joiden tilat ja toiminnot ovat yleensä tiloissa oleville tuttuja.

Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus-luokitus 1994	6 kk	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk	60 kk	96 kk	120 kk
Energiantuotannon rakennukset	611, 613								
alle 1 000 m ²							60		
1 000 m ² tai enemmän									
Infrastruktuurin kannalta merkittävät ¹⁾			12	24	36		60		
Teollisuushallit ja muut teollisuusrakennukset ²⁾	691, 699								
alle 1000 m ²							60		
1000-4 999 m ²				24	36				
yli 5 000 m ²			12						
Teollisuus- ja pienteollisuustalot ²⁾	692								
alle 1 000 m ²							60		120
1 000 m ² tai enemmän				24			60		
Varastorakennukset ²⁾	711, 712, 719								
alle 1 000 m ²									120
1 000-9 999 m ²						48			
10 000 m ² tai enemmän									

Taulukko A4. Teollisuus- ja varastorakennusten palotarkastusten periaatteellinen valvontaväli.

1) Myös muut kuin energiahuollon kannalta merkittävät kohteet, kuten kaukolämpö, vesihuolto, maakaasu, teletekniikka jne. sekä YTS -kohteiden huomioiminen kuten esim. Huoltovarmuuskeskuksen varmuusvarastot jne. Pienemmät vesivoimalat 36kk, jäteveden puhdistamot ja vedenpumppaamot 60kk.

2) Palovaarallisuusluokka ja varastoitavien tavaroiden ja tuotteiden vaihtuvuus on otettava huomioon esim. satamissa ja logistiikkakeskuksissa.

5.3.5 Maatalousrakennukset (A5)

Valvontakohteiden A5 -luokkaan kuuluvat kohteet, joissa on tyypillisesti paljon eläimiä ja elintarvikkeiden tuotantoa.

Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus-luokitus 1994	6 kk [kpl]	12 kk [kpl]	18 kk [kpl]	24 kk [kpl]	36 kk [kpl]	48 kk [kpl]	60 kk [kpl]	96 kk [kpl]	120 kk [kpl]
Kohteella on aluehallintoviranomaisen ympäristölupa	811, 819		12		24	36				
Kohteella on kunnan ympäristölupa (alempi raja)								60		
Viljankuivaamorakennukset ¹⁾	891							60		
Muut maataloustuotantorakennukset ²⁾	892, 893, 899	Tapauskohtainen harkinta								

Taulukko A5: Maatalousrakennusten palotarkastusten periaatteellinen valvontaväli.

1) Jos kohde ei ole osa aluehallintoviranomaisen tai kunnan ympäristölupaan liittyvää toimintaa, vaan esim. kyläyhteisön yhteinen viljankuivaamo, tarkastusvälin lähtökohta on 36 kk. Yksittäisen viljelijän käytössä olevan pienen viljankuivaamon tarkastusvälin lähtökohta on 60 kk, käyttöaste tiuhentaa tai harventaa tarkastusväliä.

2) Muiden maataloustuotantorakennusten (rakennusluokitus 892, 893, 899) tarkastusväli määritellään tapauskohtaisesti

5.3.6 Muut rakennukset (A6)

Valvontakohteiden A6 -luokkaan kuuluvat muut kohteet, joissa henkilö-, omaisuus- ja ympäristöriskit edellyttävät tarkempaa riskitarkastelua.

Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus- luokitus 1994	6 kk [kpl]	12 kk [kpl]	24 kk [kpl]	36 kk [kpl]	48 kk [kpl]	60 kk [kpl]	96 kk [kpl]	120 kk [kpl]
Toimistot ja työpaikkatilat	151								120
Palo- ja pelastustoimen rakennukset	721, 722, 729						60		
Rakennus ei kuulu mihinkään muuhun ryhmään, mutta on kytketty hätäkeskukseen ¹⁾							60		
Palo- ja räjähdysvaaralliset tilat									
kylmä jakeluasema, ei rakennuksia							60		
jakeluasemat, esim. liikennemyymälät					36				
Seveso-kohteet ja muut vastaavat									
turvallisuusselvityslaitos			12						
toimintaperiaatelaitos			12						
lupalaitos							60		
ilmoituslaitos					x		x		
kemikaaliratapihat ja satamien vaarallisten aineiden kentät, maaliikenteen logistiikkakeskukset ²⁾									
Turvetuotantoalueet ⁶⁾			12						
Kulttuurihistoriallinen rakennus									
Kulttuurihistorialliset rakennukset ³⁾							60		
muut kohteet ⁴⁾		Tapauskohtainen harkinta							
Muut rakennukset ja kohteet ⁵⁾			12				60		

Taulukko A6: Muiden rakennusten palotarkastusten periaatteellinen valvontaväli.

1) Esim. automaattisella paloilmittimella varustetut autohallit

2) Trafi on määritellyt kemikaaliratapihat. Logistiikkakeskusten ja -maaliikenneterminalien tarkastusväliä määriteltäessä on huomioitava ainakin toiminnan laajuus ja mahdollisten vaarallisten aineiden osuus tavaravirrasta

3) Kansallista kulttuuriomaisuutta edustavat rakennus- ja kokoelmakohteet.

4) Kulttuurihistorialliset rakennus- ja kokoelmakohteet, joiden valvontaväliä ei ole määritetty luokissa A1-A6.

5) Esim. kaivokset, maanalainen rakentaminen, liikennetunnelit, Puolustusvoimain valvottavat kohteet

6) Kaikki turvesuot eivät ole tuotannossa vuosittain. Tuotannossa olevat tarkastetaan.

x) Kohteessa ilmoitusrajan ylittävä määrä kemikaalia, luokiteltu muuksi valvontakohteeksi. Valvontaväli sen mukaan.

5.3.7 Asuinrakennusten valvonta

5.3.7.1 Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten valvonta

Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten, eli rivi- ja kerrostalojen valvonta Kainuun pelastuslaitoksella toteutetaan perinteisen valvontakäynnin keinoin. Rivi- ja kerrostalojen tarkastusväli on 120kk, joten vuosittain kunnissa olevista rivi ja kerrostaloista valvonnan piirissä on 10 % kohteista.

Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten valvonnassa pelastusviranomainen ottaa yhteyttä taloyhtiön hallituksen edustajaan tai isännöitsijään, jonka kanssa suoritetaan valvontakäynti. Valvontakäynnit ovat maksullisia ja maksu perustuu Kainuun pelastuslaitoksen voimassa olevaan hinnastoon.

5.3.7.2 Erillisten pientalojen valvonta

Erilliset pientalot eli omakotitalot ja niihin verrattavat kohteet ovat Kainuun pelastuslaitoksen alueella paloturvallisuuden itsearviointiin piirissä. Asuinrakennusten itsearviointiin tavoitteena on kiinteistönomistajan turvallisuustiedon ja -asenteiden parantaminen niin, että se opettaa asukkaan havainnoimaan kodin tai vapaa-ajan asunnon paloturvallisuuspuutteet ja korjaamaan ne välittömästi. Paloturvallisuuden itsearviointiin käyttö ei siirrä valvonnan vastuuta asukkaille, vaan vastuu valvonnan toteuttamisesta on pelastuslaitoksella.

Itsearviointi käynnistyy, kun pelastuslaitos lähettää kiinteistöön paloturvallisuuden itsearviointiin liittyvän kirjeen. Postitettava kirje sisältää itsearviointia varten tarkastuslistan kysymyksineen turvallisuusviestintämateriaalin kanssa. Materiaalin pohjalta asukas tekee oma-toimisen kartoituksen kotinsa paloturvallisuuden perusasioista, jotka ovat pitkälti samat kuin viranomaisen suorittamassa palotarkastuksessa. Tarkastuslista palautetaan pelastuslaitokselle.

Palotarkastuksia tehdään 10 % vuosittaisista itsearviointikohteista. Tarkastettavaan määrään sisällytetään etupäässä asuinkiinteistöt, jotka eivät ole palauttaneet itsearviointilomaketta. Asukas voi myös pyytää pelastuslaitokselta kiinteistöönsä perinteisen palotarkastuksen.

Asuinalueet, joille itsearviointia kohdennetaan, valitaan aikaisemmin käytössä olleiden palotarkastusalueiden perusteella niin, että valvonta kohdistuu jokaisen asuinkiinteistöön 10 vuoden välein. Paloturvallisuuden itsearviointia voidaan kohdentaa myös jonkin vuosittaisen valvontateeman mukaisesti. Tämä menettely mahdollistaa myös itsearviointiin sisällön muokkaamisen siten, että sisältö palvelee parhaalla mahdollisella tavalla alueen paloturvallisuuden kehittämistä.

5.3.8 Yksityisten vapaa-ajan rakennusten valvonta

Vapaa-ajan asunnot ovat valvonnan kannalta tarkoituksenmukaisinta jakaa kolmeen luokkaan: yksityisiin, vuokrattaviin sekä lomakeskuksiin, jotka pitävät sisällään myös leirintäalueet. Pelastussuunnitelman laatimisvelvoite koskee myös vuokrattavia vapaa-ajan asuntoja sekä leirintäalueita (leirintäalueet kuuluvat luokkaan A1).

Yksityisten vapaa-ajanrakennusten valvonta suoritetaan asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointin yhteydessä satunnaisena otantana kyseisen vuoden itsearviointin yhteydessä. Palotarkastuksia yksityisiin vapaa-ajanrakennuksiin suoritetaan vain pyydettyessä, nuohoojan palautteen tai muussa valvonnassa ilmenneiden puutteiden perusteella.

5.4 Ennakoimaton valvonta

Määräajoin toistettavien valvontakäyntien lisäksi pelastuslaitos suorittaa valvontaa, jonka määrään pelastuslaitos ei yksin omilla toimillaan voi vaikuttaa. Tällaista epäsäännöllistä valvontaa ovat mm. hälytystehtävän yhteydessä annetut määräykset ja niiden jälkivalvonta, ylimääräiset palotarkastukset, pyynnöstä tehtävät tarkastukset ja neuvontakäynnit, asiakirjojen käsittely ja päätösvalmistelu sekä hallinnollisten pakkokeinojen menettelyt. Ennakoimattomaan valvontaan kuuluvat myös muiden viranomaisten tekemien havaintojen perusteella suoritettut valvontakäynnit.

5.4.1 Lausunto rakennuksen käyttöönotosta

Lausunto rakennuksen käyttöönotosta on toimenpide, jossa pelastusviranomainen osallistuu rakennusvalvontaviranomaisen suorittamaan rakennuksen käyttöönototarkastukseen. Pelastusviranomainen antaa tarkastuksen yhteydessä oman asiantuntijalausuntonsa rakennusvalvonnalle, jolla on tarkastuksessa toimivalta. Näiden tarkastusten yhteydessä Pelastusviranomainen voi päivittää omiin järjestelmiinsä käyttöönotetut rakennukset ja määrittää niille valvontavälin, antaa ohjausta ja neuvontaa kohteeseen sekä sopia ensimmäisen yleisen palotarkastuksen kohteeseen.

Lausunto rakennuksen käyttöönotosta annetaan yleensä seuraavan kaltaisiin kohteisiin:

- yli kolmekerroksiset rakennukset (pelastustie)
- kohteet, joissa on väestönsuoja
- kohteet, joissa on hätäkeskukseen kytketty automaattinen sammutuslaitteisto tai automaattinen paloilmoitin
- hotellit, lomakodit, asuntolat, lomakylät, leirintäalueet ja muut vastaavat majoitustilat, joissa on yli 10 majoituspaikkaa
- sairaalat, vanhainkodit ja muut ympäri vuorokauden käytössä olevat hoitolaitokset sekä suljetut rangaistuslaitokset, joissa on yli 5 hoito- tai asiakaspaikkaa
- kokoontumis- ja liiketilat, kuten myymälät, koulut, urheilu- ja näyttelyhallit, teatterit, kirkot, kirjastot ja liikenneasemat sekä ravintolat ja päiväkotihuoneistot
- suurehkot tuotanto-, varasto- ja maataloustuotantotilat
- palo- ja räjähdysvaaralliset tilat
- kiinteistön sijainti, suuri koko tai poikkeukselliset olosuhteet vaarantavat erityisesti henkilö- ja paloturvallisuuden
- rakennusluvassa edellytetty erityistä palotarkastusta
- perustettavat turvetuotantoalueet

5.2.2 Ylimääräiset palotarkastukset

Pelastuslaitokselle tulee valvontavelvoitteeseen liittyviä ilmoituksia, joiden lukumäärään pelastuslaitos ei omilla toimillaan pysty vaikuttamaan. Ylimääräisen palotarkastuksen toimittamisesta päättää pelastusviranomainen harkintansa jälkeen esim. pelastuslain 42§ mukaisen paloriski-ilmoitusten, tai kiinteistön lukuisten erheellisten paloilmoitusten vuoksi. Pelastusviranomainen voi erikseen sovittaessa suorittaa myös erilaisia katselmuksia esim. ennakokatselmuksia ennen rakennuksen käyttöönottoa, toimivaltainen viranomainen näissä tapauksissa on aina rakennusvalvontaviranomainen. Osallistuminen muiden viranomaisten tarkastuksiin on viranomaisyhteistyötä.

Nuohoojilla on velvollisuus ilmoittaa tulisijoissa, savuhormeissa ja kattoturvavarusteissa havaitsemistaan vioista ja puutteista tai nuohouksen laiminlyönnistä pelastusviranomaiselle. Näiden ilmoitusten johdosta pelastuslaitos ottaa yhteyttä puutteiden kuntoon saattamiseksi puhelimitse kohteen edustajalle ja suorittaa tarvittaessa valvontakäynnin.

5.5 Yhteenvedo kalenterivuoden aikana suoritettavasta valvonnasta

Palotarkastusluokka	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A1- A6 YHT.	A7 Rivi- ja kerrostalot	A7 Palotur- vallisuu- den it- searvi- oinnissa (pienta- lot)	A7 Paloturvalli- suuden itsearviointi kohteisiin teh- dyt valvonta- käynnit
Kunta										
HYRYNSALMI	8	1	3	1	4	4	21	4	116	
<i>edellisenä vuonna</i>	22	2	7	12	6	6	55	2	64	9
KAJAANI	42	21	47	37	4	15	166	66	854	
	29	28	53	51	15	43	219	65	327	43
KUHMO	15	2	24	11	20	3	75	10	396	
	17	6	18	19	13	2	75	10	413	45
PALTAMO	10	2	10	7	4	2	35	9	125	
	9	3	4	3	5	2	26	7	254	33
PUOLANKA	16	3	8	5	10	1	43	4	245	
	11	2	8	8	7	4	40	5	156	17
RISTIJÄRVI	3	1	4	1	1	0	10	4	32	
	4	1	3	4	6	1	19	1	58	9
SOTKAMO	34	9	20	13	4	1	81	13	390	
	36	11	26	11	7	13	104	20	415	39
SUOMUSSALMI	20	3	19	13	7	6	68	15	338	
	18	5	19	14	8	7	71	15	263	23
Tavoite yhteensä 2026	148	42	135	88	54	32	499	125	2496	
Edellisvuoden toteuma %	100	100	100	100	100	100	100	88	62,88%	

A1 Hoito- ja majoitusrakennukset

kohteita 447

A2 Opetusrakennukset

kohteita 89

A3 Kokoonntumis- ja liikerakennukset

kohteita 523

A4 Tuotanto- ja varastorakennukset

kohteita 499

A5 Maatalousrakennukset

kohteita 256

A6 Muut rakennukset

kohteita 227

B Asuinrakennukset

- Kerros- ja rivitalot

kohteita 1197

(taloyhtiöitä (muodostaa valvontakohteen))

- Asuinrakennukset

kohteita 27128

- Vapaa-ajanrakennukset

kohteita 5643

5.6 Asiakirjavalvonta

5.6.1 Poistumisturvallisuusselvitysten valvonta

Pelastusviranomaisen valvoo pelastuslain 19§ tarkoitettujen poistumisturvallisuusselvitysten laatimista ja niiden edellyttämien toimenpiteiden toteutumista. Pelastusviranomaisen arvioi saamansa poistumisturvallisuusselvityksen perusteella kohteen poistumisturvallisuutta ja ryhtyy tarvittaessa pelastuslain edellyttämiin toimenpiteisiin. Pelastusviranomaisen noudattaa yhtenäisiä perusteita ja valtakunnallisia ohjeita poistumisturvallisuusselvitysten arvioinnissa Kainuun alueella.

5.6.2. Pelastussuunnitelmien valvonta

Asuinrakennusten sekä yritysten ja laitosten pelastussuunnitelmia valvotaan kohteisiin suoritettavien palotarkastusten yhteydessä. Pelastussuunnitelmaa käytetään palotarkastuksien lähtötietona, ja niiden kautta arvioidaan osaltaan kohteen turvallisuustasoa. Pelastussuunnitelmien sisällöstä voidaan kirjoittaa erillinen arviointi, joka palvelee yritystä pelastussuunnitelman kehittämisessä. Palotarkastuksilla arvioidaan valvontatehtävän yhteydessä pelastussuunnitelman laatua. Jos pelastussuunnitelmassa esiintyy lain vaatimustasoon verrattaessa puutteita, niistä annetaan korjausmääräys. Pelastussuunnitelman laatu vaikuttaa olennaisesti kohteen riskienarviointiin, joka vaikuttaa kohteen tarkastusväliin. Pelastuslain (379/2011) 15 § mukainen pelastussuunnitelma vaaditaan kohteelta, joka täyttää Pelastusasetuksen (407/2011) 1 § edellytykset. Pelastuslaki velvoittaa pelastuslaitosta antamaan neuvontaa pelastussuunnitelman laadinnassa.

Yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmia valvotaan toimitettujen pelastussuunnitelmien perusteella. Pelastuslaitos saa tiedon yleisötilaisuuksien järjestämisestä vastaanottaessaan yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman viimeistään kahta viikkoa ennen tapahtumaa. Pelastussuunnitelmasta pelastusviranomaisen kirjoittaa arvion, jonka yhteydessä arvioidaan tapahtumaan liittyviä riskejä. Yleisötilaisuuksiin suoritetaan valvontaa tapahtumakohtaisen riskiarvion perusteella. Riskiarvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota tapahtumapaikan palo- ja poistumisturvallisuuteen, osallistujamäärään sekä pyrotekniikkaan ja ilotulituksiin. Alueella esiintyvät suuret yleisötapahtumat saattavat vaikuttaa myös pelastuslaitoksen oman analyysin perusteella operatiiviseen valmiuteen. Arvionsa perusteella pelastusviranomaisen suorittaa kohteeseen yleisötilaisuuden palotarkastuksen.

Pelastuslain (379/2011) 16 § mukainen yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma vaaditaan tapahtumalta, joka täyttää Pelastusasetuksen (407/2011) 3 § edellytykset.

5.6.3 Muu asiakirjavalvonta

Muuta asiakirjavalvontaa ovat kaikki ne toimenpiteet, joista pelastusviranomainen kirjoittaa asiakkaalle lausunnon tai neuvontaselosteen. Pelkkä asiakirjojen vastaanotto ja järjestelmiin kirjaaminen ei ole asiakirjavalvontaa ilman edellä mainittua toimenpidettä.

5.6.4 Etävalvonta

Covid-19 pandemian aikana tuli esille ongelmia valvontatehtävien fyysiselle suorittamiselle, jonka takia valvontakäyntien osittaiseksi korvaajaksi valjastettiin ns. etävalvontamalli. Tilanne valvontakäyntien suorittamisen osalta on palautunut nykyisellään normaaliksi. Kainuun pelastuslaitos on kuitenkin varautunut tarvittaessa ottamaan etävalvontamallin uudelleen käyttöön. Tällainen tilanne voi tulla eteen, jos fyysisiä valvontakäyntejä joudutaan viranomais-suosituksien tai -määräyksien takia rajoittamaan.

Etävalvonnan alkaessa toiminnanharjoittajalle lähetetään auditointimateriaali, jossa on ohjeet ns. asiakirjatarkastuksesta. Asiakirjat, jotka tarkastetaan valvonnan yhteydessä ovat mm. pelastussuunnitelma, poistumisturvallisuusselvitys, laitteistojen kunnossapito-ohjelmat ja koestuspäiväkirjat. Jos asiakirjat ovat sähköisessä muodossa, ne pyydetään lähettämään sähköisesti tarkastajalle. Lisäksi toiminnan harjoittajaa pyydetään arvioimaan auditointimateriaalissa olevan taulukon avulla oman toiminnan turvallisuustasoa. Omaan arviointiin tulee lisätä perustelut. Arvioinnin tueksi lähetetään myös kysymyslista, jota toiminnanharjoittaja voi käyttää apuna omaa toimintaa arvioitaessa.

Kun pyydetyt asiakirjat ovat saapuneet pelastusviranomaiselle, suoritetaan keskustelutilaisuus toiminnanharjoittajan kanssa esim. videoyhteydellä tai puhelimitse. Tässä keskustelussa käydään asiakirjat läpi, sekä otetaan kantaa mahdollisiin korjaustarpeisiin.

Toinen osa on kohdekäynti, jossa tarkastetaan kiinteistön rakenteellinen paloturvallisuus ja pistokoeluonteisesti asiakirjatarkastuksessa esille tulleita seikkoja. Mikäli kohdekäyntiä ei voida suorittaa yhdessä asiakirjavalvonnan kanssa, se sovitaan pidettäväksi myöhempänä ajankohtana, tai jätetään kokonaan tekemättä.

5.6.5 Valvonta poikkeus oloissa ja häiriötilanteissa

Pelastustoimen palvelutaso on ylläpidettävä myös poikkeus oloissa. Tällaisessa tilanteessa osa suunnitelluista valvontakäynneistä voidaan korvata asiakirjavalvonnalla, etävalvonnalla tai muilla toimenpiteillä niin, että valvonnan tarkoitus kuitenkin toteutuu. Koska valvontaa on tehtävä riskiperusteisesti, tulee palotarkastus kuitenkin suorittaa sellaisissa kohteissa, joissa tulipalon vaara on suuri ja, joissa riittävää valvontaa ei ole mahdollista toteuttaa muilla keinoilla. Lähtökohtaisesti valvontatehtäviä suoritetaan normaalisti niin pitkään, kuin se on mahdollista.

Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen on laadittava palvelutasopäätökseen pohjautuva valvontasuunnitelma valvontatehtävien toteuttamisesta. Valvontasuunnitelma tulee tarkistaa vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelma ohjaa käytännön valvontatyötä. Onnettomuuksien ennaltaehkäisytyön järjestäminen normaaliaikojen häiriötilanteissa ja poikkeus oloissa on kuvattu tarkemmin Kainuun pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmassa.

5.7 Valvonnan resurssit

Valvontatyötä tekevät pelastusviranomaisiksi nimetyt henkilöt. Erityisasiantuntemusta vaativat asiantuntijalausunnot sekä päätökset on keskitetty päälystössä työskentelevälle nimetyille vastuuhenkilölle. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi rakennuslupiin ja kaavoitukseen antavat lausunnot, kemikaalilainsäädännön perusteella annetut päätökset tarkastuksineen, poistumisturvallisuusselvityksien arvioinnit, hallintopakkokeinojen käyttö, erheellisten paloilmoitusten (ERHE)- toimenpiteet, sekä turvallisuusviestinnän organisointi.

Tehtäväkokonaisuuksien hoitamisen helpottamiseksi ja uusien haasteiden esiintyessä voidaan myös erikseen perustaa erilaisia projektityöryhmiä.

Pelastuslaitoksen henkilöstön käyttö valvontatyöhön vaihtelee henkilöstön osaamisen ja työtehtävien perusteella. Valvontatehtävissä henkilöstöä käytetään laajemmin. Suurin osa valvontatyötä tekevästä osallistuu myös esimerkiksi hälytystehtäviin; resurssina käytetään lähes koko henkilöstöä. Vaativampiin ja kooltaan suurempien valvontakohteiden valvontaan käytetään erikseen nimettyjä vastuutarkastajia.

Valvontatyöhön käytettävästä henkilöresurssista ei voida kohdentaa tuloksikkotasolle, koska valvontavastuu on hajautettu koko laitoksen alaisuuteen ja henkilöt osallistuvat usein valvontatyön lisäksi myös esimerkiksi turvallisuusviestintään ja hälytystehtäviin, jolloin joidenkin viranhaltijoiden panos valvontatyöhön vuositasolla on pieni.

Valvonnan suunnittelu ja henkilöstön kouluttaminen/kouluttautuminen on myös merkittävä tehtävä valvontatyön resursoinnissa. Määräaikaisten palotarkastusten lisäksi tehdään vuosittain paljon neuvontasuoritteita, turvallisuusviestintää, sekä erikseen annettuja lausuntoja. Resursseja kohdennetaan tarpeen mukaan koko maakunnan alueella. Resurssitarvetta voidaan karkeasti arvioida suoritteiden määrän sekä asiakokonaisuuksiin käytettävän ajan perusteella seuraavasti:

Arvio Onnettomuuksien ehkäisytyön resurssitarpeesta vuodelle 2026

Tehtävä	Henkilötyövuodet
OE- työn johto, suunnittelu, kehittäminen ja kouluttaminen	1.0
Rakentamisen- ja maankäytön ohjaus	0.5
Yritysten ja laitosten määräaikaiset palotarkastukset	3,0

Asuinkiinteistöjen palotarkastukset ja omavalvonnan organisointi ja toteutus	2,0
Kemikaalivalvonta	0,1
Pelastussuunnittelun valvonta	0,1
Muu viranomaisyhteistyö	0,1
Pelastustoimen laitteiden toteuttamisen ohjaus	0,1
Turvallisuusviestinnän organisointi	1,0
Turvallisuusviestinnän suorittaminen	1,0
Muut valvontatehtävät	1,0
Yhteensä	9,9 htv

Onnettomuuksien ehkäisyn tulosityksikössä pääsääntöistä valvontatyötä tekevien osuus resursseista on n. 7htv. Loput n.2.9htv jakautuvat operatiivista toimintaa pääasiallisesti tekevien pelastusviranomaisten (päälystö, alipäälystö, miehistö) kesken erillisen suunnittelun mukaan.

6. VIRANOMAISYHTEISTYÖ

6.1 Pelastuslain 42 § 2 mom.:n mukainen yhteistyö

Pelastuslain 42 §:n 2 momentin mukaan, jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

Säädöksen tavoitteena on mahdollistaa eri viranomaisten järjestelmiin kertyvän tiedon sekä havaintojen välittäminen asiasta vastaavalle viranomaiselle siten, että tieto tallentuu ja velvoittaa toimivaltaisen viranomaisen reagoimaan tarvittavalla tavalla. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ilmeisen paloriskin sekä ilmeisen muun onnettomuusriskin torjunta on kyettävä käynnistämään välittömästi tiedon tullessa pelastusviranomaiselle. Tavoitteena on myös saavuttaa pysyviä tuloksia sopimalla käytänteistä, joilla vastaavien tilanteiden toistuminen on ennakoitavissa ja estettävissä.

Pelastuslaitos on pyrkinyt osaltaan jakamaan tietoa Pelastuslain 42 § 2 mom.:n mukaisen yhteistyön tarkoituksesta sekä on luonut oman sähköisen lomakkeen ohjeistuksineen ilmoituksen tekemiseen. Yhteistyön parantamiseksi pelastuslaitos pyrkii parantamaan yhteistyötä koulutuksilla ja tiedottamalla.

6.2 Pelastusviranomaisen ilmoitusvelvollisuus ja tiedonvaihto

Yksi viranomaisten yhteistyön suurimmista hyödyistä on tiedonvaihto. Viranomaiset havaitsevat usein tehtäviä hoitaessaan toiselle viranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita, jotka on saatettava kuntoon tai toimivaltaisen viranomaisen tietoon. Seuraavaan kappaleeseen on koottu keskeisiä pelastusviranomaista koskevia säädöksiä, jossa pelastusviranomaisella on ilmoitusvelvollisuus valvontatehtävää suorittaessaan.

- Pelastuslain 81 §:n mukaan pelastusviranomaisen suorittaessa pelastuslain mukaista valvontatehtävää havaitsee puutteita muussa laissa säädettyjen velvoitteiden toteutamisessa ja arvio puutteiden aiheuttavan vakavaa varaa henkilöturvallisuudelle ja puutteita ei voida heti korjata, asiasta tulee ilmoittaa asianomaiselle valvontaviranomaiselle.

- Laki Pelastustoimen laitteista (10/2007) velvoittaa pelastusviranomaisen ilmoittamaan palotarkastuksessa tai muussa toiminnassaan havaitsemistaan Pelastustoimen laitteita taikka asennusliikkeiden tai tarkastuslaitosten toimintaa koskevista vakavista puutteista Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.
- Vanhuspalvelulain (980/2012) 25 §:n mukaan alueen Pelastustoimen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tiedon sosiaali- tai terveydenhuollon tarpeessa olevasta iäkkäästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, on hänen salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle.
- Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2012) velvoittaa pelastusviranomaisen toimittamaan tekemänsä päätökset ja tarkastuspöytäkirjat vähäisestä kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista tiedoksi aluehallintovirastolle sekä kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle, ympäristönsuojeluviranomaiselle ja rakennusvalvontaviranomaiselle. Sama velvoite koskee myös päätöksiä kemikaalien tilapäisestä vähäisestä toiminnasta.

6.3 Viranomaisyhteistyön muotoja

Yhteistyömuotoja ovat yhteistarkastukset, pelastusviranomaisen antamat lausunnot sekä palontutkinta, jos se suoritetaan yhteistyössä poliisin palonsyöntutkinnan kanssa. Yhteistarkastuksissa tulee kiinnittää huomiota viranomaisten välisiin toimivaltakysymyksiin. Pelastusviranomaisia ei ole säädetty esim. Maankäyttö- ja rakennuslaissa valvontaviranomaisiksi, jolloin valvontatoimenpiteitä ei voi perustella MRL:n tai sen nojalla annettujen asetusten säädöksillä. Yhteistarkastusten osalta onkin aina tärkeään sopia erikseen, kuka asiassa on päättävä viranomainen. Yhteistarkastuksissa toimivaltainen viranomainen tekee asiaan kuuluvat pöytäkirjat.

Pelastuslaitos tekee yhteistyötä muiden viranomaisten ja tahojen kanssa seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- ***Kuntien kaavoitus- ja rakennusvalvontaviranomaiset***

Pelastusviranomainen toimii lausunnonantajana ja asiantuntijana paloturvallisuuteen liittyvissä asioissa maankäytön ja rakentamisen ohjauksessa. Suunnittelijoita ja rakentajia ohjataan yhteistyössä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa. Pelastusviranomainen osallistuu rakentamiseen liittyviin tarkastuksiin ja katselmuksiin pyydettyessä.

- ***Turvallisuus ja kemikaalivirasto TUKES***

TUKES tarkastaa määrävälein kohteet, joissa vaarallisten kemikaalien käsittely on laajamittaista. Pelastuslaitoksen pelastusviranomaiset osallistuvat TUKES:n tarkastuksiin mahdollisuuksien mukaan.

- Valtioneuvoston asetuksen maakaasun käsittelyn turvallisuudesta (551/2009) mukaisesti TUKES:n on toimitettava jäljennös maakaasun siirto- ja jakeluputkistoa sekä erillistä suurta käyttökohdetta ja tiettyä aluetta koskevasta lupapäätöksestä asemapiirustuksineen pelastusviranomaiselle.
- Valtioneuvoston asetuksen kaivosturvallisuudesta (1571/2011) mukaan kaivosviranomaisen on ilmoitettava kaivoksen tarkastuksesta sekä toimitettava tarkastuskertomus asianomaiselle pelastusviranomaiselle.
- Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) velvoittaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimittamaan tiedon laajamittaisen kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin lupapäätöksestä myös pelastusviranomaiselle. Ennen turvallisuusselvityskohteen lupapäätöksen johtopäätösten ilmoittamista TUKES:n on varattava pelastusviranomaiselle mahdollisuus esittää mielipiteensä turvallisuusselvityksestä. TUKES:n on myös toimitettava turvallisuusselvitystä koskevat johtopäätökset tiedoksi pelastusviranomaiselle samoin kuin tehtävistä käyttöönottotarkastuksista ja tarkastusohjelman mukaisista tarkastuksista. Tarkastuksista ilmoittamisvelvoite koskee myös hyväksyttyjä tarkastuslaitoksia.

- ***Kuntien ympäristöviranomaiset***

Pelastusviranomainen toimii lausunnonantajana ympäristöluvan myöntämisen yhteydessä. Molempinpuolista yhteistyötä tehdään tarpeen mukaan myös yhteistarkastuksilla.

- Valtioneuvoston asetuksen kaivannaisjätteistä (190/2013) mukaan ympäristölupaviranomaisen on pyydettävä kohteen sisäisestä pelastussuunnitelmasta pelastusviranomaisen lausunto. Velvoite koskee suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen sisäistä pelastussuunnitelmaa. Valvontaviranomaisen on lisäksi toimitettava sisäiseen pelastussuunnitelmaan tehdyt tarkistukset pelastusviranomaiselle. Lisäksi lupaviranomaisen on toimitettava lupapäätös ja hakemukseen liittyvät pelastussuunnitelmaa koskevat muut asiakirjat pelastusviranomaiselle huomioon otettavaksi niiden toimialalla tehtäviä suunnitelmia varten (esim. ulkoinen pelastussuunnitelma).

- ***Kainuun hyvinvointialueen terveys- ja sosiaalitoimi***

Yhteistyötä kehitetään erityisryhmien asumisturvallisuuden parantamisessa. Pelastusviranomainen osallistuu erillisten projektien muodossa mukaan ennakoiiviin kotikäynteihin, kotisairaanhoidon ja kotihoidon kotikäynteihin. Osallistumisen tarkoitus on kouluttaa kotikäyntejä tekeviä havainnoimaan riskejä ja ilmoittamaan niistä tarvittaessa

myös pelastusviranomaiselle. Yhteistyötä tehdään kuluttajaturvallisuusvalvonnassa, ravintoloiden ja yleisötilaisuuksien yhteisvalvonnassa niin erikseen sovittaessa.

- **Oulun poliisilaitos**

Pelastusviranomainen tekee poliisin kanssa yhteistyötä suurten yleisötilaisuuksien ennakosuunnittelussa ja tarkastuksissa. Yhteistyötä poliisin kanssa tehdään myös palontutkinnan osalta. Pelastuslaitos toimii lausunnonantajana eräissä poliisin lupa-asioissa.

- Ampuma-asetuksen (145/1998) mukaan asealan elinkeinoluvan mukaan lupaviranomaisen on hankittava hakemuksesta pelastusviranomaisen lausunto.
- Terveysuojelulain (763/1994) 15 §:n mukaan toiminnanharjoittajan majoitushuoneistoa koskevasta ilmoituksesta sekä mahdollisesta tarkastuskäynnistä tällaiseen huoneistoon on ilmoitettava sen kihlakunnan poliisilaitokselle, jonka toimialueella huoneisto sijaitsee, ja alueen pelastusviranomaiselle. Poliisi- ja pelastusviranomaisilla on oikeus olla läsnä tarkastuksen suorittamisessa. (28.4.2006/309).

- **Aluehallintoviranomainen** (esim. peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue sekä työsuojelun vastuualue)

Lausuntojen antaminen ympäristölupia myönnettäessä. Yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden turvallisuusasioiden valvonnassa. Lausuntojen antaminen perustamisvaiheessa ja toiminnan muuttuessa.

- Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun STM:n (1053/2011) asetuksen mukaan lupahakemukseen ja toiminnan aloittamista koskevaan ilmoitukseen on liitettävä pelastusviranomaisen lausunto.
- Patoturvallisuuslain (494/2009) mukaisesti patoviranomaisen on varattava pelastusviranomaiselle tilaisuus tulla kuulluksi ennen padon luokittelupäätöksen tekemistä ja asiakirjojen hyväksymistä. Päätös ja myös päivitetty vahingonvaaraselvitys on annettava tiedoksi pelastusviranomaiselle

- **Hätäkeskuslaitos**

Yhteistyötä tehdään automaattisten paloilmoittimien ja sammutuslaitteistojen valvontaan liittyen. Erheellisten palohälytysten vähentäminen ja laitteiden huollon valvonta kuuluvat yhteistyön piiriin.

- **Puolustusvoimat, rajavartiolaitos, tullit**

Valvonnan suorittaminen puolustusvoimien ja tullin kiinteistöihin voimassa oleviin yhteistoimintasopimuksiin perustuen.

- **Nuohoojat**

Nuohoojat tarkkailevat varsinaisen nuohoustyön lisäksi henkilö- ja paloturvallisuuteen liittyviä seikkoja kiinteistöissä ja toimittavat havaitsemistaan vakavista puutteista tiedon pelastuslaitokselle.

- **Tarkastuslaitokset**

- Laki Pelastustoimen laitteista (10/2007) velvoittaa tarkastuslaitosta ilmoittamaan alueen pelastusviranomaiselle tarkastustoiminnassaan havaitsemista vakavista puutteista, jotka koskevat palonilmaisulaitteistoa tai automaattista sammutuslaitteistoa.

7. KEMIKAALIKOhteiden VALVONTA

Pelastusviranomainen toimii *Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 115 §:n* mukaisena valvontaviranomaisena. Pelastusviranomainen suorittaa *V:n asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) 4. luvun* mukaiset toimenpiteet vähäisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin osalta asetuksessa mainitun kemikaali-ilmoitusrajan ylittävissä, muuta luparajan alittavissa toiminnassa. Pelastusviranomaisella on myös oikeus osallistua 30 §:n mukaiseen turvallisuus- ja kemikaaliviraston käyttöönottotarkastukseen sekä 28 §:n tarkastusohjelman mukaisiin tarkastuksiin.

Kemikaalikohteiden valvontaa suoritetaan valvontasuunnitelmaan perustuvien valvontaväleiden. Erillisiä tarkastuksia kemikaalikohteisiin tehdään niiden ilmoitusvelvollisuuden perusteella esim. lupapäätöksen yhteydessä tai toiminnan oleellisesti muuttuessa. Ilotulitteiden myyntipisteisiin valvontaa suoritetaan vuosittain myyntipisteiden ilmoitusten käsittelyn yhteydessä.

8. VALVONNAN LAADUN JA TOTETUMISEN SEURANTA SEKÄ KEHITYS

Valvontasuunnitelman toteutumista sekä tarkastustyön laatua seurataan toimintayksiköiden esimiesten toimesta palotarkastusohjelman suoritettujen palotarkastusten kirjausmerkintöjen avulla. Asiaa käsitellään henkilöstöpalavereissa useita kertoja vuodessa. Laadullisiin kehittämisaalueisiin ja koulutuksen suuntaamiseen pureudutaan henkilöstön kehityskeskusteluissa sekä sisäisissä koulutuksissa. Laadullista seuranta suoritetaan säännöllisesti esihenkilöiden ja työntekijöiden välillä.

Pelastuslaitoksella yleisten palotarkastusten osalta laaditaan määrälliset tulostavoitteet valvontaa suorittaville henkilöille ja näitä mittareita seurataan jatkuvasti sekä raportoidaan neljännesvuosittain hyvinvointialueelle. Paloturvallisuuden itsearviointin suorittaminen on jaettu päälystään kuluvalle vastuuhenkilölle, joka vastaa itsearviointin organisoinnista. Miehistö suorittaa kuntien paloturvallisuuden itsearviointin prosenttikäynnit sekä tarvittavat kirjaukset. Paloturvallisuuden itsearviointiprosentit saadaan vasta vuoden loppupuolella.

Palotarkastuksilla havaittujen puutteiden korjaamiseksi annetaan korjausmääräyksiä. Korjausmääräyksien kuntoon saattamista valvotaan jälkipalotarkastuksilla. Kainuun pelastuslaitoksella on käytössään ilmoituslomake, jolla kohteen edustaja voi kuitata jälkipalotarkastuksen tehdyksi omalla vakuudella. Valvontatehtävää suorittavan virkavastuulla on päättää, missä tilanteissa tällainen ilmoittaminen kirjallisesti puutteiden korjaamiseksi on mahdollista ja milloin taas on suoritettava jälkipalotarkastus.

Laadun varmistamiseksi valvontatyötä suorittaville järjestetään koulutustilaisuuksia ja materiaalia, joilla pyritään yhtenäistämään valvontatyössä käytettäviä menetelmiä niin, että valvonta on laadullisesti vertailukelpoista laitoksen sisällä. Tätä edistää vuonna 2024 käyttöön otettu uusi valvonnan prosessi. Muiden aluepelastuslaitosten kanssa pyritään jatkossa parantamaan kanavia, joilla valvontatyön sisältö ja laatu olisi koko maassa samanlaista.

Valvontatyöhön osoitettu resurssointi on parantanut valvontatyön määrällisten ja laadullisten tavoitteiden saavuttamista viimevuosina. Kehitysasiana voidaankin todeta asiakaspalautteen kehittämistä sekä siitä saatavan palautteen kautta asiakaspalvelun parantamiseen tähtääviä tavoitteita sekä onnettomuuskehityksen seurannan mukanaan tuomia asioita valvontatyössä.